

Plats och tid	Digitalt kl. 10:00-15:00
Protokollet omfattar	§§1-9
Beslutande ledamöter	Urban Lindström (S), ordförande Charlotta Jansson Enquist (M), vice ordförande Lilian Nilsson (V), 2:e vice ordförande Maria Bernsson (C), Susanne Dufvenberg (S) Nicole Flarke (S) Linnéa Öhman (MP)
Ej tjänstgörande ersättare	
Övriga närvarande	Klara Lundgren, nämndsekreterare Maria Falck, enhetschef folkhälsoenheten Cecilia Hallberg, dietist folkhälsoenheten Maria Stefansson, hälsoplanerare folkhälsoenheten
Justeringens plats och tid	
Sekreterare	Klara Lundgren
Ordförande	Urban Lindström
Justerande	Charlotta Jansson Enquist

Anslag/Bevis Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ Folkhälsoberedningen
Sammanträdesdatum 2023-09-08

**Datum för anslags
uppsättande**
**Förvaringsplats för
protokollet**
Underskrift

**Datum för anslags
nedtagande**

.....
Klara Lundgren

ÄRENDELISTA

- § 1 Upprop och val av justerare
- § 2 Folkhälsostrategin
- § 3 Kurs och Konferens
- § 4 Fastställande av föredragslista
- § 5 Delårsrapport per augusti 2023
- § 6 Dragning om mat och matvanor
- § 7 Dragning om våld
- § 8 Folkhälsoråd
- § 9 Förra mötets sammanträdesanteckningar

§ 1 Upprop och val av justerare**Förslag till beslut**

Charlotta Jansson Enquist justerar sammanträdesanteckningarna tillsammans med ordförande Urban Lindström (S).

Beslut

Charlotta Jansson Enquist justerar sammanträdesanteckningarna tillsammans med ordförande Urban Lindström (S).

§ 2 Folkhälsostrategin

Runt augusti har folkhälsoenheten börjat skriva på strategin, i slutet av november går strategin ut på remissrunda.

Strategin behandlar:

- Jämlik och jämställd hälsa
- Psykisk hälsa
- Hälsosamma levnadsvanor
- Prioriterade områden

Många strategier som tas fram just nu, till exempel funktionshindersstrategin inom beredningen för funktionshinder och samverkan och regionstyrelsens strategi om jämställd och jämlikhet.

Förslag finns att slå ihop strategierna för att få ett dokument istället för tre separata då de är beroende av varandra.

Generella insatser riktar sig till hela befolkningen men även specifik ålder och grupper. Informationen är framhämtat från bland annat Västerbottens hälsoundersökning, slutsatsningen, tobaksfri duo. Riktade informationer om personer som behöver stöd. Information om insatser, bland annat dans för psykisk hälsa, familj i sorg, VHU inom LSS, HLT-team (hälsa lärande trygghet).

Den teoretiska basen fokuseras på: Jämlikhetsteori, genusteori och proportionell universalism. Den samiska strategin för hälsa står Sofia Kling för. Strategin skall hjälpa till med att hitta de förebyggande insatserna i vården, preventiva paradoxen.

Strategin skall innehålla normbreddande insatser. Exempel: Hbtq-Diplomering, arbete mot rasism i vården våldsförebyggande arbete, arbete för ett jämställt föräldraskap, kärnfamiljer.

Det är en intern strategi som inte skall vara övergripande för länet. Remisslista är inte bestämd i nuläget, beredningen bör komma med förslag till remisslistan.

§ 3 Kurs och Konferens

Inga kurser och konferenser inkomna än så länge.

Beslut

Informera nämndsekreterare eller ordförande om kurser och konferenser som verkar intressanta.

§ 4 Fastställande av föredragslista**Sammanfattning**

Förslag till föredragningslista har upprättats.

Förslag till beslut

Föredragningslistan fastställs enligt upprättat förslag.

Beslut

Föredragningslistan fastställs enligt upprättat förslag.

Beredningen fastställer rapporten.

§ 5 Delårsrapport per augusti 2023

Sammanfattning

Folkhälsoberedningen ska lämna en kort rapport om sitt uppdrag till delårsrapport per augusti 2023. Ett förslag till delårsrapport har tagits fram. I rapporten beskrivs de insatser som beredningen gjort gällande de uppdrag som beredningen har fått. Vidare är beredningens ekonomi per augusti bifogad som bilaga till rapporten.

Förslag till beslut

Förslaget till delårsrapport per augusti godkänns.

Beslut

Förslaget till delårsrapport per augusti godkänns.

§ 6 Dragning om mat och matvanor

Sammanfattning

Kunskapsinhämtning om Mat – vad som är på gång inom nya riktlinjer och hur vi försöker utbilda vården att möta patienter kring matvanor.

Cecilia Hellberg på folkhälsoenheten ansvar för matvanor.

Mat kan vara en del av personers identitet, det finns stora känslor om mat. Att prata om våra matvanor är ganska kontroversiellt. 1 av 4 personer i Sverige riskerar att bli sjuk eller dö i förtid på grund av ohälsosamma matvanor. Hälsosamma matvanor påverkar folkhälsan positivt.

Jämlikhet i matvanor, det skiljer sig mycket bland de olika socioekonomiska grupperna i Sverige. Matmiljö handlar om utbudet av mat och påverkar sjukdomsbild och hälsan över lag. Hur hanterat vi mat i våra lokaler, alltså vad säljer vi för livsmedel? Hur bidrar det till folkhälsan?

Övervikt kan öka risken att utveckla obesitas vilket är en kronisk sjukdom. Den påverkas av genetik men även miljö och sociala faktorer. Ett fokus på gott bemötande mellan vård och sjukvårdsökande måste vara en prioritet när vården möter en patient med övervikt eller obesitas. Regionen måste bli bättre på detta, i bemötande men även vad vi har att erbjuda för de som lever med övervikt eller obesitas. Därför krävs utbildningsinsatser till vårdpersonal om matvanor.

LUNCH kl.12:00-13:00

§ 7 Dragning om våld

Sammanfattning

Män är oftare utövare, kvinnor är oftare utsatta. Mäns våld mot kvinnor är det största hotet mot kvinnors hälsa. Var fjärde kvinna kommer utsättas för våld i sin livstid.

Olika former av våld: Eftervåld, materiellt våld, ekonomiskt våld, försummelse, funktionshinderrelaterat våld, hedersrelaterat våld, digitalt våld, sexuellt våld, psykiskt våld, fysiskt våld.

Det finns rutinmässiga frågor som ställs vid MVC. Men det skall även finnas i allmänna vården för att det inte skall vara någon skillnad på män, kvinnor eller hbtq personers vård. Barn som lever med våld i hemmet far illa och löper ökad risk för framtida ohälsa. Barn är ofta mitt i våldet, även om de inte blir fysiskt utsatta. Det påverkar barnen mycket både fysiskt och psykiskt. Hälso och sjukvården skall erbjuda kontakt med socialtjänst och inte bara informera om det. De ska göra en orosanmälan om våld finns i hemmet där barnet finns.

Våld utgör en stor påverkan på hälsan. Den första instansen att söka vård för våldsutsatta patienter är ofta diffusa symptom som magproblem eller dålig sömn, detta är egentligen kopplat till våldet patienten är utsatt för. Det kan vara både psykiska och fysiska symptom.

Vi måste vara en aktör som i tidigt skede kan avstyra den våldsutsatta för att fortsatt bli våldsutsatt. Av de ca 20 personer som blev mördade av en partner/närstående 2022 hade en person fått frågan om våld i nära relationer hos sjukvården. Hälften av dem har varit i kontakt med sjukvården ca ett halvår till två veckor innan de blivit mördade av en partner/närstående. Socialstyrelsen har, på grund av detta, riktat hård kritik mot aktörer i samhället och då speciellt sjukvården. Ca 20% av våldsutsatta gör en anmälan. Det finns många anledningar till att personer inte anmäler sina våldsutövare.

Beslut HSN 26 maj 2021. Rutinmässiga frågor om våldsutsatthet införs i alla verksamheter som möter patienter. Personal med patientkontakt skall genomgå grundläggande utbildningsinsatser inom området våld i nära relationer.

Dokumentation enligt regionens rutiner, endast 6 av 30 basenheter använder sig av regionens rutiner för dokumentation om våld. Denna typ av journaldokumentation måste finnas för att kunna hjälpa patienten så snabbt som möjligt. Inom sjukhusvården är det endast 9 av 24 som använder denna typ av dokumentation.

Personer som är våldsutsatta skäms ofta och kommer inte berätta om det spontant. Därför är det viktigt att ta fram egna lokala rutiner för verksamheten kring detta, utifrån hur ni träffar patienter, om ni träffar grupper där våldsutsatta är vanligare osv.

NCK-rapport 2014:1 visar på att vi behöver undersökningar om människors relation till våld, utsatthet. Vem utsätter dig och vilket våld. HBTQ personer – kvalitativa undersökningar, de visar inte att de är mindre utsatta. Varken i relationer eller i samhället.

§ 8 Folkhälsoråd

Sammanfattning

Norsjö har ett Folkhälso- och trygghetsråd numera. De ser ett stort tryck på trygghetsfrågor i och med den nya lagen. De ser en ökning av alkohol och tobaksrökning bland ungdomar men även en ökande psykiskohälsa.

Projekt kapabla väcktare: EPA ungdomar, ha fått ett uppdrag att hålla ögonen öppna när de är ute och kör för att öka tryggheten. Detta projekt är i samarbete med polisen, det är även samarbete med grannsamverkan. Detta har ökat en tillit till grannar etc. ungdomar tycker det har varit kul. De har även startat ett våldsförebyggande arbete med hockeykillar.

Vindeln arbetar lika som Norsjö. Återkoppling från verksamheter och funktioner hur de har jobbar med prioriteringar inom vård, jämlikhet osv.

Skellefteå har många möten, de har olika teman varje gång. Majmötet handlade om beroende och närmiljö. De tog även upp de tillfälliga bostadsområdena för personer som arbetar på tex northvolt, de vill att de ska vara inkluderade i samhället.

Bjurholm regionen presenterade sin hälsodata. De tog upp hälsofrågor inom elevhälsan. De talade även om sitt samarbete med SISU och tobaksfriduo. Fritidsgårdarna är en viktig faktor för dessa även badhuset där många ungdomar finns.

Storuman har genomfört mätningar på avloppsvatten för bland annat narkotika. De har sett att kommuner med enskilda brunnar, innehåller mycket olika kemikalier och mineraler vilket kan påverka människors hälsa. Fokus för mötet har varit anpassning av samhället och den fysiska miljön i Storuman. Hur kan den fysiska miljön bli bättre för barn och unga men också bidra till en hälsosammare livsstil för invånarna. Kommunen har haft en informationskampanj om energidryck. De ser en ökad användning av vapes lågt ner i åldrarna. Vapes är fortfarande tillåtet i allmänna lokaler vilket gör det mer lättillgängligt.

Umeå Martin Hedberg, meteorolog, informerade om samhällets påverkan av extremväder. De talade även om hälsosituationen av våra äldre som tex de sjukdomars som utvecklas.

Det brottsförebyggande arbetet har fokuserat på socialkapital och socialt hållbara bostadsområden. Detta är starkt kopplat till folkhälsa men det behövs mer forskning om kopplingen mellan bostad, socialkapital och brottslighet. Polisiära insatser, viktiga för människors trygghet. Grönområden, hälsofrämjande miljöer.

Vännes vill ha med Hälsocentralen på råden, det är svårt att få kontakt. Det folkhälsopolitiska programmet är en stor diskussion. De vill se ett samarbete med näringslivet för att få större spridning på folkhälsoarbetet.

§ 9 Förra mötets sammanträdesanteckningar**Beslutsunderlag**

- Beredningen för folkhälsa

Det här dokumentet är elektroniskt underskrivet. Var vänlig verifiera dokumentet på:
<https://sign.regionvasterbotten.se/validate/>